

PROF. DR. ORHAN OKAY HOCA'YA VEDA EDERKEN...

(26 OCAK 1931-13 OCAK 2017)

Mehmet GÜNEŐ*

Kitaplarıyla tanıdığım mütebessim çehreyi, ilk defa canlı olarak 2001 yılında Birlik Vakfı'nda geleneksel pazartesi sohbetleri esnasında tanımayı nasip eden Rabb'e Őükürler olsun. O günlerde Zât-ı Âlilerinin adıma ilk defa imzaladığı *Silik Fotoğraflar* adlı eserini, yeni okumuştum. Vefatının ardından yazılan yazılardan 'Orhan Hoca da artık Silik Fotoğraflar arasına dâhil oldu' şeklindeki cümleleri öyle görünüyor ki uzun süre kabullenemeyeceğim. O; yaktığı meşale, yazdığı eserler, yetiştirdiği öğrenciler/hocalar, verdiği insanlık dersi sayesinde zihinlerde hep canlı kalmaya devam edecek, silin(e)meyen fotoğraf/portre olarak hafızalarda kalacaktır. O sonsuza dek, bir "karakter heykeli", "şahsiyet abidesi" olarak hatırlanacaktır. O, İstanbul Beyefendisi idi, âlimdi, bilge hocaydı, her şeyden önce insan olmayı insan-ı kâmil olmayı başaran nadir kişilerdendi.

Birçok akademisyen için velinimet olan İSAM Kütüphanesi, benim akademik hayatımda da her bakımdan önemli bir mahfildir. İSAM kütüphanesi olmasaydı, özellikle doçentlik çalışmalarımı o kadar kısa sürede asla tamamlayamazdım. Kütüphanenin çalışma saatlerinin, şartlarının uygun/elverişliliği, kütüphane çalışanlarının iyi niyetli ve yardımsever tavırları da tabi ki bizim için büyük bir şanstı. Orhan Hocayı, Âlim Kahraman hocamızın aracılığıyla burada çok daha yakından tanıma fırsatı bulduğum için İSAM'ın benim hayatımda hep ayrı bir yeri olacaktır. Cuma günleri İSAM'da bulunan Orhan Hocanın, her ne konuda olursa olsun kendisinden yardım talep edenleri asla geri çevirmediği camianın malumudur. Orhan Hocadan yüksek lisans tez çalışmam esnasında da büyük yardım gördüm. Ancak Orhan Hocayla daha yakından görüşmeye başlamam 2010 yılı sonrasında oldu. Bölüm içinde psikolojik baskıların katlanılmaz hal aldığı, üzerimde kara bulutların dolaştığı 2011 yılında çok Şükür ki Orhan Hocayla çok daha yakından görüşmeye başladım. Hoca bilge kişiliğiyle bana her bakımdan yol gösterdiği gibi, sürekli telkin

* Doç. Dr., Marmara Üniversitesi Fen-Edebiyat Fakültesi Türk Dili ve Edebiyatı Bölümü (İstanbul),
mgunes@marmara.edu.tr

ve tavsiyelerde bulunarak akademik hayata tutunmamı sağladı. O tarihten sonra yayınladığım makalelerin ve bildiri metinlerinin büyük çoğunluğunu, kitapların tamamını okuma lütfunda bulunduğu gibi beni sürekli cesaretlendirdi. Bir an önce doçentlik başvurusunda bulunmam için bana yol haritası çizdi. Hangi konuda çalışmalar yaptığımı bildiği için, çalışmalarımı ilgili kaynak metinlere rastladığında “Mehmet çalışmanla ilgili bazı metinler/yazılar getirdim, geldiğinde alır mısın?” diyecek kadar iyiliksever ve tevazu sahibi idi. O tok ve müşfik sesi hâlâ kulaklarımda çınlar, ömrüm oldukça çınlamaya da devam edecektir. Asil hocanın birçok eylem ve tutumu gibi, bu tavırları da bana, nasıl bir hoca olunmasını öğretti. Tıpkı lisans eğitimi esnasında kütüphanesini bize açan, kitap okumamız için bize her türlü kolaylığı sağlayan Mustafa Özbacı ve Şaban Sağlık hocalarımız gibi.

Doçentlik sınavına üç aday birlikte girdiğimiz için, sınav sonucunun açıklanması da hâliyle uzun sürdü. Çok şükür üçümüz de olumlu sonuç almıştık. Sınav sonucu açıklanır açıklanmaz telefonumu açıp hocayı aradığımda, “Sen bu vakte kadar aramayınca biraz endişelendim, ama çok şükür hakkın teslim edilmiş.” deyince oldukça duygulandım, hocayı tanıdığım için bir kez daha mutlu oldum, Rabb’ime şükrettim. Hemen ardından yine çok kıymetli hocam Mustafa

Özbalcı'dan da güzel ve mutluluk verici sözler duymak tarifi mümkün olmayan hazdı. Doçentlik sınavından sonra İstanbul'a geldiğimde hocayı ziyaret edince, odasına ziyarete gelip beni tanıyan hocalara/kişilere "Mehmet doçent oldu!" derken hocamın bu kadar mutlu olması beni ayrıca mutlu etmişti.

Orhan Hocanın odası, iyilik/yardımsızlıkla özdeşleşmişti. Hocayı ziyaret etmek isteyen bir araştırmacı yazar, benden hocadan randevu almamı istedi. Benim randevuya gerek olmadığını söylemem üzerine, "Senin için yoktur, ama benim için gerekmez mi?" diye sorma ihtiyacı hissetti. Ne ben, ne başka bir akademisyen ne de herhangi bir kişi için randevuya gerek yoktu, O'nun kapsı da gönlü de herkese açıktı. Yine bir gün doktora öğrencilerimizden biri benden kendisini Orhan Hocayla tanıştırmamı istediğinde, kendisine benim adımlı bile referans göstermeden hocayı ziyaret edebileceğini söyledim. Yeni Türk Edebiyatının muteber, âlim hocasının egodan, kapristen ne kadar uzak olduğunu söylesem de kıymetli öğrencimiz, nedense hocayı tek başına ziyaret etmeye cesaret edemedi. Hocayı birlikte ziyaret ettiğimizde, o bana ne kadar hak vermişse, tedirginliğini görünce ben ona zaten hak vermiştim. Yine bir gün başka bir doktora öğrencimiz hocayla söyleşi yapmak isteyince, birlikte hocayı ziyaret ettik. Her zamanki mütebessim çehresiyle, müşfik bakışıyla bizleri karşılayan hoca, her zamanki gibi o öğrencimizi de eli boş çevirmedi. Çünkü o iyilik pınarı idi, hoca Hakk'a yürüse de o menba' Hakk'a ve hakikate hizmet etmeye devam edecektir.

Orhan Okay Hoca, arif bir hoca idi, âlim/bilim insanı idi; ona göre asıl çalışma, Profesör olduktan sonra başlıyordu. Kişi, ülkesine ve milletine ancak bu şekilde yararlı olur, bulunduğu makamın hakkını çalışarak/üreterek verirdi. O hayatının her zerresini hakkını vererek yaşadı. Her bakımdan dolu dolu bir hayat sürdü. O'ndan geriye bu milletin ilim ve irfanına hizmet eden, nesillere kılavuz olan birçok eser kaldı. Yıllardır öğrencilerime "Üzerinde Orhan Okay adı yazan hangi kitabı görürseniz tereddütsüz alınız." derim. Derste tavsiye ettiğim hangi eser olursa olsun öğrencilerimin elinde görünce hep mutlu oldum, ancak Orhan hocanın eserlerini görünce bir başka mutluluk duyardım, duymaya da devam edeceğim. Çünkü O, bir başka hocaydı, bir başka insandı. O, şiirsel üslupla yazdığı eserleriyle okuyanın ufkunu açmaktaydı. Gerçekten de edebiyat tarihi okumanın zevkine *Batılılaşma Devri Türk Edebiyatı* ile vardığım gibi, monografi çalışmalarını okumanın hazzını da *Bir Hülya Adamının Romanı: Ahmet Hamdi Tanpınar, Beşir Fuad: İlk Türk Pozitivist ve Natüralisti* vb. eserleriyle tattım. Birçok dost ve arkadaşımın da benzer sözleri duydum.

Orhan Hocanın en önemli vasıflarından biri de yeniliğe açık olması idi. Ona göre daha önce çalışılmış bir konu, yeni belgelere ulaşılmışsa, yeni bakış açıları geliştirilmişse tekrar çalışılabilir. Zaten onu Türk edebiyatı akademisinde özgün kılan, muteber yapan da bu tür mümeyyiz vasıflarıydı. Hoca edebiyat sahasındaki her bir çalışmanın diğerini tamamlayacağı fikrinde olduğu gibi, çalışmanın niteliğine bakardı. Kim tarafından yapıldığıyla değil başarılı bir çalışma olup olmadığıyla ilgilenirdi.

Doçentlik sonrası çalışmalarında da hep hocaya danıştım; yüksek lisans ve doktora öğrencilerime tez konusu belirlerken mutlaka Onun görüşlerine başvururdum. Ne yazık ki artık Ulu Çınar'ın gölgesinden mahrum kaldık. Ama çok şükür O'nu tanıma bahtiyarlığına eriştim, şerefine nail oldum. Hocayla en son görüşmemiz, 23 Aralık 2016 Cuma günü bu yılki üçüncü ve dördüncü sınıf öğrencilerimizin bir kısmıyla ziyaret ettiğimizde oldu. O gün orada bulunan öğrenciler, hocayla tanışabilme bahtiyarlığına eriştikleri için mutlu olurlarken, gelemeyenler ise hep hayıflanacaklardır.

Gönüller fetheden bilge hocanın Fetih Kapının hemen yakınında medfun bulunması nedensiz değil elbette. O, hep gönüller fethetti, örnek bir şahsiyet oldu. BİR HOŞ SADA BIRAKTI ARDINDA BİLGE HOCA, GÜZEL YÜREKLİ ve İYİ NİYETLİ İNSAN. O, HAKK'a yürüdü bizse öksüz çocuklara benzedik. Âlim öldü, belki âlem göçmedi, ama ne yazık ki Ulu Çınar'ın gölgesinden mahrum kalacağız. Güzel insan, bilge hoca ruhun şâd, mekânın Cennet olsun inşallah.